

Sygnatura akt XVIII C 32/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 24 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Iwona Godlewska

Protokolant: sekretarz sądowy Iwona Kucemba

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 kwietnia 2017 r. w P.

sprawy z powództwa **I. S.**

przeciwko **R. N.**

o zapłatę

1. Utrzymuje w mocy wyrok zaoczny z dnia 7 kwietnia 2017 r. wydany w sprawie XVIII C 32/16 Sądu Okręgowego w Poznaniu – w całości.
2. Kosztami wniesienia sprzeciwu obciąża w całości pozwanego.
3. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym wywołanym zażaleniem pozwanego z dnia 25 kwietnia 2016 r. na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 12 stycznia 2016 r. wydane w sprawie XVIII C 32/16.

SSO Iwona Godlewska

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 stycznia 2016 r. powódka I. S., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła o zasądzenie od pozwanego R. N. kwoty 201.490,41 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego wg norm przepisanych oraz 17 złotych tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Ponadto powódka wniosła o zabezpieczenie powództwa poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej na kwotę 215.907,41 złotych na nieruchomości pozwanego położonej w P., na os. (...), (...)-(...) P., dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu, Wydział VI Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...).

W uzasadnieniu powódka wskazała, że pozwany na podstawie udzielonego pełnomocnictwa sprzedał w imieniu i na rzecz powódki nieruchomość stanowiącą jej własność, za kwotę 200.000 zł. Kwota uzyskana tytułem sprzedaży została przelana na rachunek bankowy pozwanego przez nabywcę lokalu, co zostało zaznaczone w akcie notarialnym. Powódka pismem z dnia 2 października 2015 r. odwołała pełnomocnictwo udzielone pozwanemu, a pismem z dnia 28 października 2015 r. wezwała go do zapłaty. Pozwany nie zwrócił powódce należnej kwoty. Powódka wskazała, że na kwotę dochodzoną pozwem składają się: 200.000 zł tytułem zwrotu wynagrodzenia uzyskanego przez pozwanego w wyniku sprzedaży nieruchomości; 1.490,41 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 200.000 zł od dnia 6 listopada 2015 r. do dnia 9 grudnia 2015 r.

Postanowieniem z dnia 16 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w sprawie XVIII Co 60/15 zwolnił powódkę w całości od kosztów sądowych.

Postanowieniem z dnia 12 stycznia 2016 r. Sąd udzielił zabezpieczenia powództwa poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej na kwotę 215.907,41 zł na prawie własności nieruchomości pozwanego położonego w P. na Os. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...).

Pismem z dnia 5 kwietnia 2016 r. powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania zabezpieczającego wg norm przepisanych – w wysokości 3.600 zł.

Wyrokiem zaocznym z dnia 7 kwietnia 2016 r. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 201.490,41 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 5 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (pkt 1), zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 14.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 2), zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego (pkt 3), nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 10.075 zł tytułem nieuiszczonego wpisu od pozwu, od którego powódka była zwolniona (pkt 4) oraz nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności (pkt 5 wyroku).

W sprzeciwie od wyroku zaocznego z dnia 25 kwietnia 2016 r. pozwany wniosł o uchylenie w całości wyroku zaocznego z dnia 7 kwietnia 2016 r., odrzucenie na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. powództwa oraz zniesienie postępowania w sprawie, ewentualnie o uchylenie wyroku zaocznego w całości i zwrot pozwu, ewentualnie o uchylenie wyroku zaocznego i oddalenie powództwa w całości, nieobciążanie pozwanego kosztami rozprawy zaocznej i sprzeciwu, zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych oraz zwrotu kwoty 17 zł tytułem uiszczonej opłaty od pełnomocnictwa oraz zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności nadanego wyrokowi zaocznemu.

W treści sprzeciwu pozwany zarzucił brak prawidłowego doręczenia pozwu, brak prawidłowego doręczenia postanowienia o zabezpieczeniu powództwa oraz brak prawidłowego doręczenia zawiadomienia o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 7 kwietnia 2016 r. Ponadto zarzucił brak zdolności procesowej po stronie powódki oraz przedwczesność postępowania z uwagi na niepodjęcie przez powódkę próby mediacji. Pozwany stwierdził, że z kwoty uzyskanej tytułem sprzedaży mieszkania ponosił zgodnie z poleceniem powódki koszty jej utrzymania, zapewnienia właściwej opieki medycznej, opieki i rehabilitacji oraz spłaty istniejących zobowiązań. Pozwany podniósł, że każdorazowo konsultował z powódką zakupy i inne wydatki opłacane z jej pieniędzy w związku z utrzymaniem i sprawowaniem nad nią należytej opieki, uzyskując jej aprobatę na dokonanie każdej czynności, przez co ponosił liczne koszty z tego tytułu. Pozwany podniósł, że nie zostało mu odwołane pełnomocnictwo. Pozwany wyszczególnił wydatki, które jego zdaniem zostały pokryte ze środków należących do powódki.

Na postanowienie z dnia 12 stycznia 2016 r. w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia roszczenia zażalenie złożył pozwany. Postanowieniem z dnia 15 lipca 2016 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny w sprawie I Acz 1360/16 oddalił zażalenie pozwanego.

Pismem z dnia 21 czerwca 2016 r. powódka ustosunkowała się do twierdzeń pozwanego zawartych w sprzeciwie od wyroku zaocznego. W szczególności zwróciła uwagę na prawidłowość doręczeń dokonywanych przez Sąd.

Postanowieniem z dnia 23 czerwca 2016 r. Sąd zawiesił rygor natychmiastowej wykonalności nadany wyrokowi zaocznemu z dnia 7 kwietnia 2016 r. w pkt 5.

Ustosunkowując się do twierdzeń zawartych w sprzeciwie, powódka w piśmie z dnia 16 sierpnia 2016 r. podniosła, że w dniu 13 lipca 2015 r. została umieszczona w (...) w C., z inicjatywy pozwanego i jego matki U. N.. Powódka wskazała, że nie udzielała pełnomocnictwa do rozporządzania jej pieniędzmi.

Na rozprawie w dniu 26 stycznia 2017 r. pełnomocnik powódki wyjaśniła, że skontaktowała się z nią B. R. (1) (bratanica powódki), opowiadając, że powódka jest zadłużona, przebywa w domu opieki i nie posiada środków ze sprzedaży mieszkania. Pełnomocnik powódki była osobiście w ośrodku i rozmawiała z powódką. W trakcie jednego ze spotkań powódka udzieliła pełnomocnictwa procesowego.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Po śmierci córki powódki I. S. w styczniu 2014 r., matka pozwanego U. N. w porozumieniu z pozwanym zaproponowali powódce, aby zamieszkała w P., ze swoją siostrą, tj. U. N.. Wcześniej powódka mieszkała w S.. Powódka przystała na propozycję swojej siostry i zamieszkała z nią w P., w mieszkaniu położonym na Os. (...). Mieszkanie było położone na 4 piętrze.

Pozwany R. N. mieszka w Niemczech, zaś do Polski przyjeżdżał w różnych odstępach czasu. Podczas pobytu w P., mieszkał z powódką oraz U. N. (swoją matką). Matka pozwanego została upoważniona do odbioru jego korespondencji.

Powódka mieszkając ze swoją siostrą przeznaczała emeryturę na bieżące utrzymanie, lekarstwa, rachunki za media za mieszkanie w S.. W związku z tym przelewała na rachunek bankowy pozwanego bądź U. N. pieniądze. Z konta bankowego powódki pobierano co miesiąc pieniądze tytułem opłat abonamentowych za telefon. Powódka opłacała rachunki za prąd swojego mieszkania w S.. Powódka nie uregulowała opłat za gaz w mieszkaniu w S., dlatego też toczy się przeciwko niej egzekucja z wniosku wierzyciela (...) Sp. z o.o.

Powódka poruszała się za pomocą wózka inwalidzkiego bądź balkonika inwalidzkiego. Stan jej zdrowia psychicznego ogólnie był dobry. Potrafiła rozwiązywać krzyżówki. Powódką opiekowała się U. N.. Z biegiem czasu stan zdrowia matki pozwanego zaczął się pogarszać. Miała zrobiony zabieg endoprotezy. W związku z tym pozwany postanowił zakupić mieszkanie położone na parterze.

Pozwany sprzedał mieszkanie na Os. (...), które było własnością matki pozwanego, za około 180.000 zł.

(Dowód: wydruk z elektronicznej księgi wieczystej KW nr (...) k. 16-18, akt notarialny z dnia 15 kwietnia 2015 r. Rep. A 896/2015 – umowa sprzedaży k. 162-166, wydruk z konta bankowego powódki k. 167-169, pismo komornika z dnia 11 marca 2016 r. k. 170, nakaz zapłaty z dnia 8 października 2015 r. k. 171, częściowo zeznania świadka U. N. k. 121-124, zeznania świadka B. R. (2) k. 192, zeznania świadka H. K. k. 192-193, zeznania świadka T. Ś. k. 193, zeznania pozwanego k. 325-326).

W dniu 9 marca 2015 r. powódka I. S. udzieliła U. N. (siostrze) i R. N. (siostrzeńcowi) pełnomocnictwa w formie aktu notarialnego zawartego przed notariuszem V. D. z kancelarii notarialnej w P. R.. A numer (...), każdemu z nich z osobna m.in. do zbycia w jej imieniu stanowiącego odrębną nieruchomość lokalu mieszkalnego numer (...), położonego na 1 kondygnacji budynku numer (...) przy ul. (...) w miejscowości S. o pow. 148,50 m², objętego księgą wieczystą Sądu Rejonowego w Oławie IX Wydziału Zamiejscowego Ksiąg Wieczystych w S. pod numerem KW (...), do którego to lokalu przynależał udział wynoszący 50/100 części w nieruchomości wspólnej objęty KW numer 2.893, osobom za cenę i na warunkach według uznania pełnomocników, a także do kwitowania odbioru całej bądź części ceny sprzedaży. Strony umówiły się, że za pieniądze ze sprzedaży mieszkania powódki i mieszkania jej siostry pozwany zakupi mieszkanie dla nich obu, w którym obie siostry zamieszkają.

(Bezsporne, nadto dowód: pełnomocnictwo w formie aktu notarialnego z dnia 9 marca 2015 r. k. 6-8).

W dniu 3 lipca 2015 r. pozwany R. N., działając w imieniu i na rzecz powódki sprzedał A. Z. nieruchomość stanowiącą własność powódki, położoną w S. przy ul. (...), o pow. 148,50 m², objętą księgą wieczystą Sądu Rejonowego w Oławie IX Wydziału Zamiejscowego Ksiąg Wieczystych w S. pod numerem KW (...), za kwotę 200.000 zł. Powyższa kwota została przelana na rachunek bankowy pozwanego o numerze (...), co R. N. potwierdził w akcie notarialnym z dnia 3 lipca 2015 r. Rep. A nr 1604/2015.

(Bezsporne, nadto dowód: akt notarialny z dnia 3 lipca 2015 r. Rep. A nr 1604/2015 – umowa sprzedaży k. 9-12).

Pozwany w dniu 15 kwietnia 2015 r. zakupił lokal mieszkalny położony na parterze budynku w P., na Os. (...) za kwotę 218.000,00 zł. Pozwany jest właścicielem nieruchomości położonej w P. na Os. (...) w P., dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P., VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...).

W nowym mieszkaniu powódka mieszkała przez okres około 2 tygodni.

(Dowód: wydruk z elektronicznej księgi wieczystej KW nr (...) k. 16-18, akt notarialny z dnia 15 kwietnia 2015 r. Rep. A 896/2015 – umowa sprzedaży k. 162-166, wydruk z konta bankowego powódki k. 167-169, pismo komornika z dnia 11 marca 2016 r. k. 170, nakaz zapłaty z dnia 8 października 2015 r. k. 171, częściowo zeznania świadka U. N. k. 121-124, zeznania świadka B. R. (2) k 192, zeznania świadka H. K. k. 192-193, zeznania świadka T. Ś. k. 193, zeznania pozwanego k. 325-326).

Mimo wcześniejszych ustaleń odnośnie wspólnego zamieszkania powódki z siostrą pozwany wraz ze swoją matką U. N. umieścili powódkę w Zakładzie (...) z siedzibą w C.. Umowa została zawarta w dniu 13 lipca 2015 r. Przedmiotem umowy jest świadczenie usług pielęgniarских, rehabilitacja narządów ruchu 2 razy w tygodniu, pełne utrzymanie, pomoc w czynnościach codziennych, podawanie środków farmaceutycznych zgodnie z zaleceniami lekarza, zapewnienie diet zgodnie z ustaleniem dietetyka oraz opieka medyczna zalecana przez lekarza rodzinnego. Za świadczenie usług wynikających z umowy pobierana jest kwota 3.200 zł miesięcznie. Umowę zawarł pozwany jako opiekun, który został zobowiązany solidarnie z powódką do uiszczania w/w kwoty.

(Dowód: umowa z dnia 13 lipca 2015 r. k. 159-160).

Pozwany w okresie od sierpnia 2015 r. do kwietnia 2016 r. opłacał pobyt powódki w Zakładzie (...) w C., tj. dokładał powódce. Powódka swoją emeryturę przelewała na konto bankowe pozwanego, a ten następnie dokładał resztę brakującej kwoty (ok. 1.600 zł) i przelewał na rachunek bankowy Zakładu (...). Pozwany opłacał brakującą część kwoty na (...) w C. z pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży mieszkania.

Pozwany w dniu 8 lipca 2015 r. przelał z rachunku bankowego na którym, była kwota uzyskana ze sprzedaży mieszkania powódki – kwotę 10.000 zł na swój drugi rachunek bankowy. W sierpniu 2015 r. również dokonywał przelewów między swoimi rachunkami bankowymi.

Powódka w okresie od 1 stycznia 2014 r. do 11 kwietnia 2016 r. przelewała na konto pozwanego różne kwoty, w granicach od 1.160 zł do 2.716 zł, przeważnie po 1.200 zł miesięcznie. W okresie od sierpnia 2015 r. do stycznia 2016 r. powódka przelała na konto bankowe pozwanego kwotę łącznie 10.069 zł, która została przeznaczona na jej utrzymanie w Zakładzie w C.. W związku z tym na rachunek (...) wpływała cała emerytura powódki, tj. kwota 1.272,62 zł wraz z dodatkiem pielęgnacyjnym w kwocie 208,17 zł oraz ryczałtem energetycznym w wysokości 165,88 zł, łącznie ok. 1.647 zł.

Aktualnie wobec powódki toczy się postępowanie egzekucyjne i pobierana jest z jej emerytury kwota 350 zł miesięcznie, przez co powódka nie jest w stanie opłacić pobytu w Zakładzie (...) w C..

(Dowód: wydruki z konta bankowego pozwanego k. 76-78, umowa z dnia 13 lipca 2015 r. k. 159-160, wydruk z konta bankowego powódki k. 161, pismo komornika z dnia 11 marca 2016 r. k. 170, nakaz zapłaty z dnia 8 października 2015 r. k. 171, wydruki z konta bankowego pozwanego k. 204-295, zeznania świadka H. K. k. 192-193, zeznania pozwanego k. 325-326).

I. S. ma obecnie 93 lata. Powódka udzielając pełnomocnictwa do sprzedaży mieszkania w S., sądziła, że siostrzeniec wraz z jego matką zabiorą ją do nowego mieszkania, gdzie będzie mieszkać. Nie wiedziała, że rodzina chciała ją oddać do (...). Powódka na krótko przed umieszczeniem jej w (...) w C. złamała sobie nogę, przebywała w Szpitalu, nie wróciła już do mieszkania pozwanego. Powódka nie posiadała żadnych długów u pozwanego oraz u swojej siostry U. N..

Pozwany nie otrzymał od powódki pełnomocnictwa do rozporządzania pieniędzmi uzyskanymi ze sprzedaży mieszkania w S.. Pełnomocnictwo upoważniało z dnia 9 marca 2015 r. zawarte w formie aktu notarialnego, upoważniało go jedynie do odbioru kwoty wynikającej ze sprzedaży mieszkania.

Pozwany nie przekazał powódce kwoty zapłaty uzyskanej ze sprzedaży jej mieszkania. R. N. bez zgody i wiedzy powódki rozporządzał jej pieniędzmi.

(Dowód: zeznania powódki k. 299-301 w zw. z 306-308).

Pozwany nie posiada środków pieniężnych uzyskanych ze sprzedaży mieszkania powódki. Część pieniędzy wykorzystał na remont swojego mieszkania. Wobec pozwanego prowadzona jest egzekucja z rachunku bankowego zlokalizowanego w (...) Banku (...) S.A., ale pozwany nie posiada na nim środków przekraczających kwotę wolną od zajęcia rachunku.

Ponadto wobec rachunku bankowego w mBanku nastąpił zbieg egzekucji.

Pozwany w lutym oraz w marcu 2016 r. pobrał z rachunku bankowego powódki należności z tytułu emerytury – 2 razy po 1.600 zł. Powódka wszczęła postępowanie przeciwko pozwanemu o zwrot pobranej przez niego emerytury. Nakazem zapłaty z dnia 5 sierpnia 2016 r. Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w Wydziale V Cywilnym nakazał pozwanemu, aby zapłacił powódce kwotę 2.30 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 31 maja 2016 r.

(Dowód: pismo z (...) Bank (...) S.A. z dnia 26 maja 2016 r. k. 157, pismo z (...) S.A. z dnia 6 czerwca 2016 r. k. 157v, historia rachunku bankowego powódki k. 172, nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie V Nc 2666/16 k. 173, zeznania pozwanego k. 325-326).

Pismami z dnia 2 października 2015 r. powódka odwołała pełnomocnictwo udzielone U. N. jak i pozwanemu w dniu 9 marca 2015 r. w formie aktu notarialnego sporządzonego przez notariusza V. R. A. numer (...).

Pisma zostały odebrane przez matkę pozwanego U. N. w dniu 6 października 2015 r.

(Dowód: odwołanie pełnomocnictwa U. N. wraz z dowodem odbioru k. 13, odwołanie pełnomocnictwa pozwanemu wraz z dowodem odbioru k. 106, 158).

Pismem z dnia 28 października 2015 r., powódka reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 200.000 zł tytułem zwrotu uzyskanej ceny za sprzedaż w imieniu i na rzecz powódki nieruchomości położonej w S.. Jako termin zapłaty wskazano termin 3 dni, liczony od dnia doręczenia wezwania.

Pozwany wezwanie odebrał w dniu 2 listopada 2015 r.

(Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 28 października 2015 r. wraz z dowodem nadania i odbioru k. 14-15).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zeznania stron, świadków oraz na podstawie powołanych powyżej dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy.

Autentyczność pozostałych dokumentów prywatnych i urzędowych oraz prawdziwość treści dokumentów urzędowych nie była kwestionowana przez żadną ze stron w oparciu o treść art. 232 k.p.c. w zw. z art. 252 k.p.c. i art. 253 k.p.c. Także Sąd nie znalazł podstaw do tego, aby uczynić to z urzędu. Fakt, iż żadna ze stron nie kwestionowała treści kserokopii dokumentów znajdujących się w aktach sprawy pozwolił na potraktowanie tych kopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej.

Zeznaniom świadka B. R. (2) oraz T. Ś. Sąd dał w całości wiarę. Ich zeznania były spójne i logiczne. Niemniej jednak okazały się w przeważającej mierze nieistotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Świadkowie nie posiadają wiedzy na temat finansów powódki. Świadkowie potwierdzili, że powódka mieszkała u swojej siostry, która się nią zajmowała.

Zeznaniom świadka H. K. Sąd dał wiarę, albowiem były logiczne i rzeczowe. Jednakże świadek nie posiadała wiedzy co do tego, jak dokładnie była rozdysponowana jej emerytura czy też pieniądze ze sprzedaży mieszkania. Świadek wskazała, że pozwany płacił różnicę za (...) w C. z pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży mieszkania w S.. Poza tym świadek przedstawiała swoje opinie o odczucia, informacje zasłyszane od U. N., które Sąd zweryfikował i oparł się na nich, w części w jakiej znalazły potwierdzenie w wiarygodnych zeznaniach U. N..

Zeznaniom powódki Sąd dał wiarę w całości. Niemniej jednak Sąd miał na uwadze, że powódka jest osobą schorowaną i wymaga opieki. Nie pamiętała wszystkich zdarzeń i osób, co jest zrozumiałe ze względu na jej wiek.

Zeznaniom świadka U. N. Sąd dał częściowo wiarę. Sąd nie dał wiary w zakresie w jakim twierdziła, że powódkę nie obchodziły pieniądze ze sprzedaży mieszkania, do siostry i siostrzeńca nadal odnosi się życzliwie, czy też powódka miała twierdzić, że pieniędzmi ma dysponować pozwany i jego żona. W tym zakresie jej zeznania okazały się gołosłowne, sprzeczne z wiarygodnym materiałem dowodowym. Jej zeznania były zbieżne z zeznaniami pozwanego, którym Sąd nie dał wiary. W pozostałym zakresie jej zeznania były konsekwentne.

Zeznania pozwanego co do zasady były wiarygodne, z wyjątkiem jego opinii i subiektywnych odczuć co do zdarzeń, a Sąd opiera się na faktach i zweryfikował to w oparciu o pozostały materiał dowodowy. Zeznania pozwanego, jakoby wiedziała, że zostanie umieszczona w (...)ie i wyraziła zgodę na dowolne przeznaczenie pieniędzy ze sprzedaży mieszkania nie znalazły potwierdzenia w zgromadzonym, wiarygodnym materiale dowodowym.

Na rozprawie w dniu 23 czerwca 2016 r. Sąd oddalił wniosek pozwanego o zwrot pozwu. Wbrew twierdzeniom pozwanego, powódka wystąpiła do pozwanego z próbą pozasądowego sposobu rozwiązania sporu przed wytoczeniem powództwa. Takim działaniem powódki było wezwanie do zapłaty z dnia 28 października 2015 r. Wobec powyższego powódka wypełniła dyspozycję zawartą w art. 187 § 1 pkt 3 k.p.c. i brak było podstaw do zwrotu pozwu.

Na rozprawie w dniu 26 stycznia 2017 r. Sąd oddalił wnioski pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych psychologa, psychiatry i grafologa. W ocenie Sądu stan psychiczny powódki nie daje powodów do ustalania stanu psychicznego powódki za pomocą biegłego psychiatry. Z zeznań świadków H. K., T. Ś. oraz B. R. (2) wynika, że powódka jest osobą sprawną intelektualnie. Zdaniem Sądu, ewentualne zaniki pamięci czy też niepamiętanie wszystkich zdarzeń wynikają z podeszłego wieku powódki, a nie braku świadomości co się wokół niej dzieje. Brak podstaw do przyjęcia, że powódka była manipulowana przez osoby trzecie, udzielając pełnomocnictwa. Wyjaśnienia złożone przez pełnomocnika powódki na rozprawie dnia 26 stycznia 2017 r. (k. 317) odnośnie udzielenia jej pełnomocnictwa były jasne i klarowne. Również brak było podstaw do uznania, że powódka nie złożyła podpisów pod odwołaniem pełnomocnictwa pozwanemu i U. N. oraz podpisu pod pełnomocnictwem procesowym. To, czy powódka uważa, że pod wskazanymi dokumentami znajduje się jej podpis czy też podpis do niego podobny, nie daje podstaw do przypuszczenia, że podpis został podrobiony, a takich okoliczności nie naprowadzono. Wobec powyższego wnioski pełnomocnika pozwanego nie zasługiwały na uwzględnienie. Istotne jest to, że powódka ma poczucie, że nie została dotrzymana umowa, którą zawarła ze swoją siostrą i siostrzeńcem odnośnie sprzedaży mieszkania powódki w S. na poczet zakupu mieszkania, w którym miała mieszkać z siostrą. Powódka czuje się wykorzystana, czemu dała wyraz w trakcie swoich zeznań.

Na rozprawie w dniu 6 kwietnia 2017 r. Sąd oddalił wniosek pełnomocnika powódki o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność, czy w chwili składania oświadczenia woli o darowiźnie 200.000 zł ze sprzedaży mieszkania była powódka w stanie umożliwiającym swobodne i świadome podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Wskazany wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie, gdyż kłóciłoby się to z roszczeniem powódki. Jeżeliby uznać, że doszło do darowania pozwanemu kwoty 200.000 zł, to roszczenie o bezpodstawne wzbogacenie nie miałoby racji bytu. Z drugiej

strony powódka nie wskazywała, na okoliczności świadczące o darowiźnie w/w kwoty. Poza tym przeprowadzenie tego wniosku niewątpliwie wpłynęłoby na przedłużenie postępowania sądowego.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 339 § 1 k.p.c. jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny.

Zgodnie zaś z treścią art. 339 § 2 k.p.c., w tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Stosownie do art. 344 § 1 k.p.c., pozwany, przeciwko któremu zapadł wyrok zaoczny, może złożyć sprzeciw w ciągu dwóch tygodni od doręczenia mu wyroku.

W piśmie zawierającym sprzeciw pozwany powinien przytoczyć zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, oraz okoliczności faktyczne i dowody. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w sprzeciwie bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności (§ 2). Sprzeciw złożony po terminie oraz sprzeciw, którego braków strona w wyznaczonym terminie nie uzupełniła, a także sprzeciw nieopłacony, sąd odrzuca na posiedzeniu niejawnym (§ 3).

Biorąc pod uwagę powyższe, należy uznać, że zostały spełnione przesłanki do wydania wyroku zaocznego, albowiem pozwany pomimo skutecznego doręczenia pozwu, postanowienia o zabezpieczeniu powództwa oraz prawidłowego doręczenia zawiadomienia o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 7 kwietnia 2016 r. nie stawił się na rozprawie i nie brał udziału w postępowaniu. Pozwany na rozprawie w dniu 23 czerwca 2016 r. przyznał, że nie mieszka na stałe w Polsce oraz ustanowił pełnomocnika do odbioru korespondencji w osobie jego matki U. N.. Pozwany wskazał, że nie ustanawiał pełnomocnika do odbioru korespondencji w In Poście.

Okoliczności przedstawione przez stronę powodową w pozwie nie budziły wątpliwości.

Bezsporne w niniejszym postępowaniu było, że powódka ustanowiła pozwanego oraz swoją siostrę U. N. pełnomocnikami do sprzedaży mieszkania w S.. Nieruchomość została sprzedana przez pozwanego w dniu 3 lipca 2015 r. Powódka pismami z dnia 2 października 2015 r. odwołała pełnomocnictwa udzielone na rzecz pozwanego i swojej siostry.

Spór sprowadzał się do ustalenia, czy pozwanemu skutecznie odwołano pełnomocnictwo, czy przekazał pieniądze ze sprzedaży nieruchomości powódce oraz jak te pieniądze rozdysponował, czy powódka wiedziała na jakie cele miały być przeznaczone. Sporne pozostawało czy pozwany doprowadził powódkę do zubożenia o kwotę 201.490,41 zł. Jako podstawę prawną swojego roszczenia powódka wskazała na art. 405 k.c., czyli bezpodstawne wzbogacenie pozwanego kosztem powódki.

Zgodnie z art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Bezpodstawne wzbogacenie stanowi samoistne źródło zobowiązania. Powstaje ono niezależnie od tego, „w jaki sposób lub za czyją sprawą ktoś uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby” (tak wyrok SN z dnia 2 sierpnia 2007 r., V CSK 152/07, Rzeczpospolita 2007, nr 183, s. C3). Jak wskazał SN: „Między zubożeniem i wzbogaceniem musi zachodzić tego rodzaju zależność, aby można uznać, że są to dwie strony tego samego przesunięcia jakiejś wartości z jednego majątku do drugiego”. Jeszcze ściślej rzecz ujmując, chodzi tutaj o interakcje pomiędzy sferą interesu prawnego (zarówno majątkowego, jak i niekiedy osobistego) osoby zubożonej i osoby wzbogaconej jej kosztem. Słusznie zauważył SN, że ogólna formuła bezpodstawnego wzbogacenia „jest tak szeroka, że pozwala ją rozumieć jako ogólną zasadę, że nikt nie powinien się bogacić bezpodstawnie kosztem drugiego”, a „niezdolność

czy niemożność dochowania zasad" przewidzianych w ustawie, czy też ich niedoskonałość, „nie może prowadzić do akceptacji przesunięć majątkowych czy też uzyskania korzyści pozbawionych uzasadnienia ekonomicznego czy też moralnego" (wyrok SN z dnia 21 marca 2007 r., I CSK 458/06, LEX nr 253397). Należy dodać, że stosunki społeczne ujmowane w aspekcie ich prawnej treści zawierają wiele elementów uregulowanych tylko zwyczajowo i niewymagających wyrażenia ani w treści umowy, ani w ustawie. Wiążą one jednak strony każdego stosunku prawnego lub sytuacji prawnej, a dokonywanie przysporzenia na rzecz drugiej strony z zasady związane jest z określoną regułą społeczną. Dlatego recypient (accipiens) świadczenia, w sytuacji jasnej, zwyczajowej reguły zachowania społecznego, nie może powoływać się na jej nieznamość, dążąc do zachowania świadczenia spełnianego przez solvensa bez adekwatnego własnego zachowania lub zmiany swojej postawy (np. przyjęcie wyrazów przeproszenia i stosownego podarku oznacza dokonanie wybaczenia; nie jest zatem społecznie akceptowalne samo przyjęcie i zachowanie podarku połączone z odrzuceniem przebaczenia).

Wzbogacenie jest bezzasadne nawet wtedy, kiedy nastąpiło w związku z określonym stosunkiem prawnym czy zdarzeniem prawnym, ale nie stanowi jego prawidłowego, poprawnego następstwa, akceptowanego, oczekiwanego społecznie. Samo istnienie określonego stosunku prawnego lub zdarzenia prawnego, a także orzeczenia sądu albo decyzji administracyjnej może nie stanowić wystarczającej podstawy wzbogacenia, jeżeli wystąpi nieprawidłowość kauzalna dokonanego wzbogacenia. W szczególności oszust, który uzyskał jednak korzystny dla siebie wyrok, nie może uważać się za osobę niebędącą już bezpodstawnie wzbogaconą. Co więcej, osoba taka mogłaby jednak skutecznie dokonać późniejszego zwrotu świadczenia na rzecz zubożonego, powołując jako podstawę właśnie brak poprawnej kauzy wzbogacenia.

Postacie bezpodstawnego wzbogacenia tworzą nader obszerną strukturę. Z uwagi na charakter przyczyny wyodrębnić należy pięć podstawowych przypadków bezpodstawnego wzbogacenia: wzbogacenie spowodowane przez przyczynę zewnętrzną, naturalną (działanie sił natury, awarie o technicznym charakterze), wzbogacenie wynikające z samodzielnego zachowania zubożonego, dalej wzbogacenie spowodowane samodzielnym zachowaniem wzbogaconego, wzbogacenie wynikające ze współdziałania stron, a na koniec wzbogacenie spowodowane zachowaniem osoby trzeciej względem jednej ze stron bezpodstawnego wzbogacenia, które koincydentnie zmienia sytuację majątkową zarówno wzbogaconego, jak i zubożonego. Jak wskazał SN: „To samo zdarzenie, którego skutkiem jest zubożenie i wzbogacenie, może oznaczać jedną czynność faktyczną lub prawną, ale mogą także na nie składać się wzajemnie ze sobą powiązane czynności faktyczne lub prawne, dokonane nie tylko przez zubożonego i wzbogaconego, ale także przez osoby trzecie". W związku z tym nie ma przeszkód do dochodzenia omawianego roszczenia „wobec osoby pozostającej poza istniejącym i nienależycie wykonanym – przez inną osobę – stosunkiem zobowiązaniowym" (wyrok SN z dnia 24 listopada 2009 r., V CSK 169/09, LEX nr 627248). W judykaturze także podkreślono, że źródłem bezpodstawnego wzbogacenia mogą być różne zdarzenia, które mogą powstać „w wyniku działania wzbogaconego, także wbrew jego woli, z jego dobrą i złą wiarą, a wzbogacenie „może też być rezultatem czynności zubożonego, a nawet sił przyrody" (por. orzeczenia SN z dnia 6 grudnia 2005 r., I CK 220/05, LEX nr 172188 oraz z dnia 20 grudnia 2006 r., IV CSK 272/06, LEX nr 250047).

Sąd meriti w pełni podziela pogląd zaprezentowany w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r. (sygn. akt II CSK 870/14), w którym stwierdzono, iż bezpodstawne wzbogacenie w rozumieniu art. 405 k.c. zachodzi wtedy, gdy w rezultacie określonej sytuacji następuje wzbogacenie jednej osoby kosztem innej osoby, czyli gdy zachodzi wzajemna zależność pomiędzy uzyskaniem korzyści majątkowej przez wzbogaconego a uszczerbkiem majątkowym doznany przez zubożonego. Sytuacja, w której dochodzi do wzbogacenia może polegać na jednej czynności faktycznej lub prawnej, ale może się na nią składać kilka wzajemnie ze sobą powiązanych czynności dokonanych przez zubożonego, wzbogaconego lub przez osoby trzecie. Dalszą przesłanką roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia jest wykazanie, że osoba wzbogacona uzyskała korzyść majątkową kosztem innej osoby bez podstawy prawnej.

Obowiązkiem powódki w niniejszej sprawie zgodnie z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. było zatem wykazanie faktu wzbogacenia R. N., powstania zubożenia po jej stronie oraz istnienia związku pomiędzy wzbogaceniem a zubożeniem.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że powódka wykazała co składa się na wartość dochodzonego roszczenia, tj.: 200.000 zł tytułem zwrotu wynagrodzenia uzyskanego przez pozwanego w wyniku sprzedaży nieruchomości; 1.490,41 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 200.000 zł od dnia 6 listopada 2015 r. do dnia 9 grudnia 2015 r.

W ocenie Sądu roszczenie powódki co do tej kwoty jest w pełni zasadne. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy daje podstawy, by uznać, że R. N. po uzyskaniu kwoty 200.000 zł ze sprzedaży mieszkania powódki w S. nie przekazał tych pieniędzy powódce.

Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że pozwany na podstawie pełnomocnictwa z dnia 9 marca 2015 r. był umocowany do zbycia nieruchomości powódki położonej w S. oraz do kwitowania odbioru całej bądź części ceny sprzedaży. Tym samym pozwany po odebraniu kwoty 200.000 zł tytułem ceny sprzedaży mieszkania powódki, powinien wskazać kwotę bądź zwrócić powódce, czego jednak nie uczynił bądź uczynić zadość umowie ustnej, łączącej strony, a polegającej na tym, że ewentualne środki ze sprzedaży mieszkania mogły zostać wydatkowane tylko i wyłącznie na mieszkanie w P., w którym powódka mogłaby zamieszkać z siostrą.

R. N. bez zgody i wiedzy powódki rozporządzał jej pieniędzmi. Brak dowodów na to, że powódka dała „wolną rękę” pozwanemu do swobodnego dysponowania pieniędzmi. Powódka zaprzeczyła, aby pozwany mógł przeznaczyć pieniądze na jakiegokolwiek wydatki. Zaznaczyć należy, że pozwany wskazał w sprzeciwie, że część kwoty przeznaczył na remont mieszkania, dołożył do zakupu swojego mieszkania oraz opłacał resztę brakującej kwoty tytułem kosztów utrzymania powódki w Ośrodku w C.. Skoro pozwany dysponował pieniędzmi powódki, to powinien wykazać (udokumentować) wydatki. Pozwany poza twierdzeniami oraz wydrukami z rachunku bankowego nie przedłożył innych dokumentów. Z wydruków z rachunku bankowego wynika, że pozwany przez kilka miesięcy dopłacał brakującą ratę za (...). Poza tym wpłacał sobie z rachunku na którym zdeponował pieniądze ze sprzedaży mieszkania na rachunek bankowy ogólnie używany. Pozwany nie wykazał w jakiej wysokości poniósł wydatki na remont mieszkania (z czyich pieniędzy zrobił remont mieszkania) i czy powódka wyraziła zgodę na to, aby w taki sposób rozdysponować kwotę 200.000 zł.

Odnosząc się do twierdzeń, że pozwany opłacał brakującą ratę za (...) w C., to należy podnieść, że doświadczenie życiowe wskazuje, iż skoro rodzina umieszcza starszą, schorowaną osobę w takim miejscu i zobowiązuje się pokrywać częściowo koszty utrzymania, to powinna we własnym zakresie zabezpieczyć środki finansowe na ten cel, a nie ponosić je wyłącznie ze środków osoby umieszczonej w danej placówce.

Brak podstaw do przyjęcia, że powódka darowała środki finansowe w wysokości 200.000 zł swojemu siostrzeńcowi. Nadto pozwany nie naprowadził materiału dowodowego na owe okoliczności.

W ocenie Sądu doszło do skutecznego odwołania pełnomocnictwa pozwanemu, gdyż pismo odebrała jego matka U. N., która była upoważniona do odbioru korespondencji.

Tym samym pozwany doprowadził do zubożenia I. S. o kwotę 201.490,41 zł, jednocześnie prowadząc do bezpodstawnego wzbogacenia po swojej stronie. A zatem istnieje związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy wzbogaceniem a zubożeniem stron niniejszego postępowania.

Podsumowując tę część rozważań, należy uznać, iż powódka wykazała zasadność roszczenia w związku z bezpodstawnym wzbogaceniem pozwanego R. N..

Zgodnie z art. 347 k.p.c. po ponownym rozpoznaniu sprawy sąd wydaje wyrok, którym wyrok zaoczny w całości lub części utrzymuje w mocy albo uchyla go i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też pozew odrzuca lub postępowanie umarza. Przepis art. 332 § 2 stosuje się odpowiednio.

W ocenie Sądu brak było podstaw do uchylecia wyroku zaocznego. Ubocznie należy zauważyć, że powódka posiada zdolność procesową. Powód nie wykazał, aby powódka była manipulowana przez inne osoby czy też nie obejmowała

świadomością czego dotyczy niniejszy proces czy też nie rozumiała czynności wykonywanych w jej imieniu. Powódka obejmuje świadomością, że powód umieścił ją w (...) oraz nie dysponowała środkami finansowymi ze sprzedaży mieszkania.

Tym samym Sąd utrzymał w mocy wyrok zaoczny z dnia 7 kwietnia 2017 r. wydany w sprawie XVIII C 32/16 przez Sąd Okręgowy w całości (pkt 1 wyroku).

Zgodnie z art. 348 k.p.c. koszty rozprawy zaocznej i sprzeciwu ponosi pozwany, choćby następnie wyrok zaoczny został uchylony, chyba że niestawiennictwo pozwanego było niezawinione lub że nie dołączono do akt nadesłanych do sądu przed rozprawą wyjaśnień pozwanego.

Do kosztów rozprawy zaocznej i sprzeciwu należą koszty stawiennictwa na rozprawie oraz opłata sądowa od sprzeciwu. Wprowadzając zasadę, że ponosi je pozwany niezależnie od wyniku sprawy, ustawodawca umożliwił pozwanemu podjęcie obrony na dalszym etapie procesu, ale wprowadził jednocześnie domniemanie winy pozwanego w wydaniu wyroku zaocznego. Jedynie wówczas, gdy pozwany wykaże, że jego niestawiennictwo nie było zawinione bądź że jego wyjaśnienia złożone pisemnie nie zostały przedstawione do akt sprawy przed rozprawą, pozwany jest zwolniony z obowiązku poniesienia kosztów rozprawy zaocznej i sprzeciwu.

W świetle powyższych uwag należy stwierdzić, że pozwany nie wykazał, aby nie stawił się na rozprawie w dniu 7 kwietnia 2016 r. z przyczyn od siebie niezawinionych.

Wobec powyższego, Sąd w punkcie 2 wyroku kosztami wniesienia sprzeciwu obciążył w całości pozwanego.

W punkcie 3 wyroku, Sąd orzekł o kosztach postępowania zażaleniowego wywołanego wniesieniem przez pozwanego zażalenia na postanowienie z dnia 12 stycznia 2016 r., stosowanie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Powódka poniosła koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym, na podstawie § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804), w wysokości 7.200 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym wywołanym zażaleniem pozwanego z dnia 25 kwietnia 2016 r. na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 12 stycznia 2016 r. wydane w sprawie XVIII C 32/16.

SSO Iwona Godlewska